Slovak international scientific journal

№39, 2020
Slovak international scientific journal
VOL.2

The journal has a certificate of registration at the International Centre in Paris – ISSN 5782-5319.
The frequency of publication – 12 times per year.
Reception of articles in the journal – on the daily basis.
The output of journal is monthly scheduled.
Languages: all articles are published in the language of writing by the author.
The format of the journal is A4, coated paper, matte laminated cover.
Articles published in the journal have the status of international publication.

The Editorial Board of the journal:
Editor in chief – Boleslav Motko, Comenius University in Bratislava, Faculty of Management
The secretary of the journal – Milica Kovacova, The Pan-European University, Faculty of Informatics

- Lucia Janicka – Slovak University of Technology in Bratislava
- Stanislav Čerňák – The Plant Production Research Center Piešťany
- Miroslav Výtisk – Slovak University of Agriculture Nitra
- Dušan Igaz – Slovak University of Agriculture
- Terézia Mészárosová – Matej Bel University
- Peter Masaryk – University of Rzeszów
- Filip Kocisov – Institute of Political Science
- Andrej Bujalski – Technical University of Košice
- Jaroslav Kovac – University of SS. Cyril and Methodius in Trnava
- Paweł Miklo – Technical University Bratislava
- Jozef Molnár – The Slovak University of Technology in Bratislava
- Tomajko Milaslavski – Slovak University of Agriculture
- Natália Jurková – Univerzita Komenského v Bratislave
- Jan Adamczyk – Institute of state and law AS CR
- Boris Belier – Univerzita Komenského v Bratislave
- Stefan Fišan – Comenius University
- Terézia Majercakova – Central European University

1000 copies
Slovak international scientific journal
Partizanska, 1248/2
Bratislava, Slovakia 811 03
email: info@sis-journal.com
site: http://sis-journal.com

CONTENT

ECONOMY

Volontyr L., Potapova N.
INFORMATION SUPPORT FOR FORECASTING THE REGULATORY MONETARY VALUATION OF AGRICULTURAL LAND IN UKRAINE.....3

Hutsalenko O.
ECOLOGICAL AND ECONOMIC ASPECTS OF ORGANIC BEEKEEPING PRODUCTION 10

Tomashuk I.
STATE REGULATION AS A TOOL FOR INCREASING THE COMPETITIVENESS OF RURAL AREAS OF UKRAINE...23

Chudak L.
COMPLIANCE CONTROL IN CORPORATE MANAGEMENT.....43

Shevchuk O.
FINANCIAL STABILITY OF THE ENTERPRISE. FORECAST AND ADEQUACY OF THE MATHEMATICAL MODEL...52

Ruzakova O.
CONSISTENCY OF EXPERT OPINIONS DETERMINATION IN FINANCIAL ANALYSIS WITH USE SPECTRAL APPROACH.....60

POLITICAL SCIENCES

Bader A.
DETERMINATION AND CLASSIFICATION OF WAR AND MILITARY CONFLICT AS A TYPES OF ARMED VIOLENCE 70

ECONOMY

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОГНОЗУВАННЯ НОРМАТИВНОЇ ГРОШОВОЇ ОЦІНКИ ЗЕМЛІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ В УКРАЇНІ

Волонтир Л.
кандидат технічних наук, доцент
Вінницький національний аграрний університет
Потапова Н.
кандидат економічних наук, доцент
Вінницький національний аграрний університет

INFORMATION SUPPORT FOR FORECASTING THE REGULATORY MONETARY VALUATION OF AGRICULTURAL LAND IN UKRAINE

Volontyr L.
Candidate of Technical Sciences, Associate Professor,
Vinnytsia National Agrarian University, Vinnytsia, Ukraine
Potapova N.
candidate of economic sciences, associate professor,
Vinnytsia National Agrarian University, Vinnytsia, Ukraine

Анотація

В статті проведено аналіз статистичних даних щодо стану нормативної грошової оцінки земельних ділянок різного сільськогосподарського призначення. Дослідження проводились для північних, південних, західних, східних та центральних областей України, Київській області та в цілому по Україні. З метою отримання прогнозів нормативної грошової оцінки землі сільськогосподарського призначення виведено економетричні моделі. Встановлено, що основний масив статистичних даних з достатньою точністю представляють нелінійні регресивні моделі, а саме степеневі економетричні моделі. Обгрунтовано доцільність розробки нової моделі інформаційного забезпечення грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення. Визначено місце економетричного моделювання грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення в системі планування функціонування місцевих органів влади по надходженнях до бюджету та прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку територій.

Abstract

In the article the analysis of statistical data is conducted in relation to the state of normative money estimation of lot lands of the different agricultural setting. Researches were conducted for the north, south, western, east and central areas of Ukraine, to the Kyiv area and on the whole on Ukraine. With the aim of receipt of prognoses of normative money estimation of earth of the agricultural setting econometric models are shown out. It is set that the basic array of statistical data with sufficient exactness is presented by nonlinear regressive models, namely to the degree of econometric model. Expediency of development of new model of the informative providing of money estimation of earth of the agricultural setting is reasonable. The location of econometric design of money estimation of earth of the agricultural setting is determined in the system of planning of functioning of local authorities on receivables in a budget and making decision in relation to socio-economic development

Ключові слова: земля, нормативна оцінка, інформаційне забезпечення, економетричне моделювання, прогнозування.

Keywords: land, regulatory assessment, information support, econometric modeling, forecasting

Постановка проблеми

Враховуючи складні земельні перетворення які відбуваються останнім часом в Україні та сучасний стан її економічного розвитку, актуальним є питання достовірної оцінки наявного земельно-ресурсного потенціалу країни. Нормативна грошова оцінка земель відіграє важливу роль у функціонуванні та розвитку місцевих громад, регіонів та країни в цілому.

Процес оцінки земельно-ресурсного потенціалу України є досить складним та багатофакторним. Опрацювання статистичної інформації з використанням сучасних методів обробки є передумовою встановлення реальної і справедливої вартості земель сільськогосподарського призначення.

Дослідження та прогнозування розвитку ринку земель і зокрема, нормованої вартості ділянок різного сільськогосподарського призначення, є актуальним для будь-якого розвитку суспільства. Це надає можливість зробити прогноз щодо надходження фінансових ресурсів в державний та міський бюджети. Згідно з результатами соціологічного дослідження, що проведені такими соціологічними компаніями, як КМИС та Соціологічною групою Рейтинг, 72% українців виступають проти продажу земель сільськогосподарського призначення, тільки 13% - підтримують встановлення ринку землі. Молодь та заможні громадяни більш схильні до відкриття ринку землі. Мешканці міст та сіл одностайно виступають проти цієї ініціативи. При

цьому мешканці сільських територій більш виступають проти запровадження ринку землі. [1]

Зважаючи на це, проблема визначення та прогнозування нормативної грошової оцінки землі сільськогосподарського призначення в Україні в умовах кризової ситуації в країні є надзвичайно актуальною.

Основною метою цієї публікації є аналіз статистичних даних щодо стану нормативної грошової оцінки земельних ділянок різного сільськогосподарського призначення в адміністративно-територіальних утвореннях України. Тобто, необхідним є отримання (на цій основі) з певним ступенем достовірності короткострокових прогнозів використовуючи економетричне моделювання. Основною складовою при цьому є забезпечення потреби у розробці нової моделі інформаційного забезпечення грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення, на основі аналізу рівня актуальності інформаційного забезпечення робіт з грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення.

Виклад основного матеріалу

За площею сільськогосподарських угідь Україна посідає одне з перших місць у світі. Сільськогосподарські угіддя України займають 42 млн гектарів, що становить 70 % загального фонду країни. Розподіляються вони наступним чином:78,9 % - рілля та багаторічні насадження, 13,0 % - пасовища, 8,4 % - сіножаті. У степових районах та лісостеповій зоні найвища частка орних земель. Найбільша частка пасовищ розташована у Карпатах, на Поліссі та степу, а сіножаті розташовані, в основному лісовій та лісостеповій зонах. [2]

Україна характеризується високим ступенем освоєння земельного фонду; на сільськогосподарські угіддя припадає 60 % його площі. Характерною рисою структури сільськогосподарських угідь України є загальна висока питома вага ораних земель (80 %), а в Кіровоградській, Вінницькій і Тернопільській областях він складає близько 90 %. Інші площі використовуються під багаторічні насадження (1,5 %), сінокоси (3,1 %) і пасовища (11 %). На структуру сільськогосподарських угідь впливають природні, економічні і соціальні фактори. Так, землі лісостепової зони розорані на 85,4 %, землі Полісся – на 68,9 %. Тут майже третину площі сільськогосподарських угідь займають природні кормові угіддя [3].

На вартість сільськогосподарської землі в Україні впливають якість ґрунтів, наявність інфраструктури та бажання власника швидко продати пай. Із зростанням площі ділянки ціна за сотку майже не знижується.

Якість ґрунту має визначальний вплив на формування родючості землі, але в комплексі з іншими важливими чинниками, такими як клімат, материнські гірські пори, рослинні і тваринні організми, рельєф і висота місцевості, геологічний вік країни. Індикатором родючості ґрунту в сільському господарстві є урожайність сільськогосподарських культур. Урожайність складається з природної урожайності та прибавки урожаю за рахунок застосування агротехнічних заходів. Природну урожайність сільськогосподарських культур забезпечують агрокліматичні умови та родючість ґрунту, при оптимальному рівні агротехніки. Саме це забезпечує основні потреби людства у виробництві якісних продуктів харчування.

Враховуючи географічне положення України, взаємозв'язок наведених факторів свідчить про великий ґрунтовий потенціал нашої країни.

Нормативна оцінка – це вартість землі, яку встановлює держава для розрахунку земельного податку і ставки оренди. Нормативна грошова оцінка земель сільськогосподарського призначення проводиться в розрізі видів сільськогосподарських угідь: рілля, багаторічні насадження, сіножаті, пасовища, перелоги. Інформаційною базою для розрахунку нормативної грошової оцінки зазначених земель є відомості Державного земельного кадастру Згідно Методики нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 16.11.2016 р. № 831 [3].

Проведемо аналіз даних наведених у довіднику з нормативної грошової оцінка сільськогосподарських угідь в Україні у розрізі областей та даними сайту безкоштовних оголошень OLX [4].

Ціни на землю на OLX перебувають біля нижньої межі експертних оцінок її вартості на протязі 2005-2018 рр. В 2019 році вони впали трохи нижче цієї межі. Так, за оцінками експертів, за умови зняття мораторію ціна за гектар землі може становити 1480-6030 дол. або 38994-158872 грн. [4]

Отже, ціна гектару землі нижча за оцінку експертів можна передбачити, що в разі зняття мораторію на продаж землі помітного стрибка ціни не відбудеться. Виходячи із отриманих даних, ціни мають тенденцію зростання та поступово мають наблизитись до експертних оцінок.

Ціна на землю перевищують нормативну оцінку. За розрахунками, у 2017 році вона в середньому становила 30927 грн. проти 42487 грн. за 1 гектар ринкової ціни [4].

Найбільше за 1 гектар просять на Львівщині – 53824 грн., Київщині – 52261 грн. та Вінниччині – 51377 грн. Найменше – на Донеччині – 22539 грн., Чернігівщині – 26079 грн. та Луганщині – 26126 грн. Низька вартість земельних паїв на сході може пояснюватися близькістю до зони Операцій об'єднаних сил.

Середня ринкова ціна землі в Україні відрізняється від нормативної на 40-50%, але в деяких областях вона може відрізнятися удвічі.

Різниця між нормативною грошовою оцінкою аграрної землі та середньою ціною в областях у відсотках наведена в таблиці 1.

Таблиця 1

Різниця між нормативною грошовою оцінкою аграрної землі та середньою ціною в областях, %

Область України	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.
Вінницька	-70	-50	-54	-48
Волинська	4	-69	-67	-41
Дніпропетровська	-69	-58	-56	-28
Донецька	-40	3	-4	34
Житомирська	-45	-45	-33	-63
Запорізька	-60	-46	-45	-27
Київська	-65	-42	-42	-64
Кіровоградська	-72	-70	-71	-6
Луганська	-52	-18	1	-11
Львівська	-н/д	-79	-81	-74
Миколаївська	-58	-55	-53	-40
Одеська	-55	-50	-41	-26
Полтавська	-69	-61	-65	-43
Рівненська	-71	-72	-50	-67
Сумська	-75	-46	-60	-37
Тернопільська	-83	-72	-76	-62
Харківська	-56	-36	-31	-27
Херсонська	-59	-37	-39	-16
Хмельницька	-56	-65	-50	-43
Черкаська	-71	-58	-50	-42
Чернівецька	-77	-53	-51	-41
Чернігівська	-53	-54	-45	-14

Земельні ділянки як основні земельно-кадастрові одиниці якісно неоднорідні, мають різні природно-історичні властивості і якості, що враховується при їх використанні і стосується різних угідь. Земельний кадастр у межах земельної ділянки ведеться за угіддями. У зв'язку з цим угіддя є основним елементом земельного кадастру.

Класифікація угідь проводиться з урахуванням основного призначення і систематичного використання окремих ділянок землі для певних виробничих цілей. Це означає, що тимчасове використання ділянки сінокосу для випасання худоби є підставою для переведення її в пасовище. Крім характеру використання землі, при класифікації угідь необхідно враховувати природні властивості, які відображають якісний стан окремих земельних ділянок. Таким чином, під земельними угіддями слід розуміти ділянки землі, що систематично використовуються або придатні до використання для конкретних господарських цілей і які відрізняються за природно-історичними ознаками.

Сучасна класифікація виділяє сільськогосподарські угіддя, до яких належать землі, що безпосередньо використовуються для виробництва сільськогосподарської продукції: рілля, багаторічні насадження, сінокоси і пасовища, а також перелоги. [5]

Тісний зв'язок сільського господарства з природно-кліматичними умовами зумовлює зональний характер його спеціалізації.

Для проведення дослідження нормативної вартості землі сільськогосподарського призначення в розрізі її видів виберемо такі області України, як Вінницька, Дніпропетровська, Львівська, Миколаївська, Полтавська та Київська. Ці області є представниками західних, східних, північних, південних та центральних територіальних угрупувань. Статистичні вибірки сформовано згідно Держгеокадастру України [6].

1. Рілля та перелоги. До ріллі відносять земельні ділянки, які систематично обробляються під посіви сільськогосподарських культур, а також чисті пари, включаючи посіви багаторічних трав у полях сівозмін зі строком користування, передбаченим сівозмінами, і вивідні поля.

Перелогами вважають землі, які раніше оралися, а тепер через певні обставини більше одного року, починаючи з осені, не використовуються для посіву сільськогосподарських культур і не підготовлені під пар. До перелогів не відносять розорані ділянки сінокосів і пасовищ, що залишені для природною заростання травостоєм.

Динаміку нормативної грошової оцінки ріллі та перелогів показано на рисунку 1. Як видно з рисунку 1, нормативна грошова оцінка ріллі та перелогів поступово зростала з 1995р. по 2011р. Починаючи з 2012 року – спостерігаємо стрімке зростання, а з 2017 року – різке падіння нормативної вартості рілля. В 2019 році стабілізація вартості. Лише у Львівській та Миколаївській областях нормована вартість ріллі зменшується. Найбільша нормована вартість ріллі та перелогів на всьому період спостерігається у Полтавській області, найменша – Миколаївській області до 2018 року, а з 2019 року найменша – у Львівській.

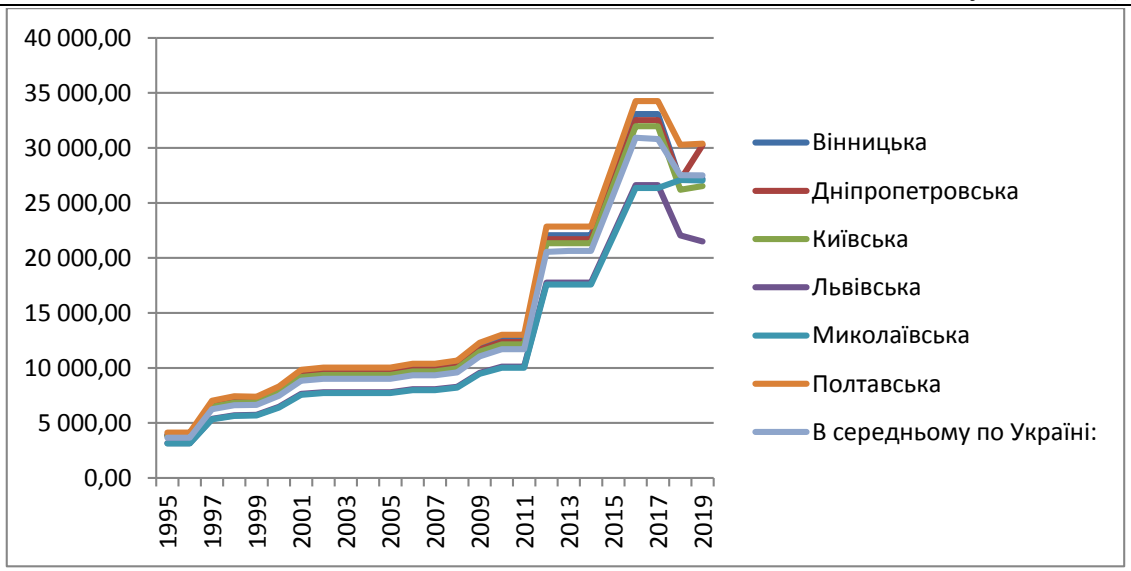

Рис. 1. Нормативна грошова оцінка ріллі та перелогів в Україні, гривень за гектар за 1995 – 2019 роки

Побудуємо однофакторні економетричні лінійні та нелінійні моделі, що виражають залежність нормативної грошової оцінки землі від номера періоду (таблиця 2.). Адекватність моделі визначатимемо за коефіцієнтом детермінації. [7]

Таблиця 2

Економетричні моделі: залежність нормативної грошової оцінки ріллі та перелогів від номеру року та оцінка їх адекватності

№ з/п	Область України	Модель	Коефіцієнт детермінації
1	Вінницька	$y = 2690{,}1x^{0{,}6497}$	$R^2 = 0{,}7971$
2	Дніпропетровська	$y = 2641{,}8x^{0{,}6506}$	$R^2 = 0{,}7968$
3	Київська	$y = 2600{,}2x^{0{,}6497}$	$R^2 = 0{,}7971$
4	Львівська	$y = 2163{,}2x^{0{,}6503}$	$R^2 = 0{,}7969$
5	Миколаївська	$y = 2102x^{0{,}6625}$	$R^2 = 0{,}789$
6	Полтавська	$y = 2805x^{0{,}6491}$	$R^2 = 0{,}7913$
7	В середньому по Україні	$y = 2489{,}9x^{0{,}6545}$	$R^2 = 0{,}7936$

Серед побудованих моделей найбільший коефіцієнт детермінації мали степеневі моделі. Він наближається до 80%, отже моделі можна вважати адекватними.

2. Багаторічні насадження. До **багаторічних насаджень** відносяться земельні ділянки, що зайняті штучно створеними деревними, чагарниковими, трав'янистими багаторічними насадженнями. З цих ділянок отримують урожай плодово-ягідної, технічної чи лікарської продукції. до багаторічних насаджень відносять:

- сади. Це насадження зерняткових, кісточкових, горіхоплідних, цитрусових, субтропічних та іншими порід дерев;
- виноградники;
- ягідники. Це ділянки, що зайняті культурними чагарниковими, напівчагарниковими і трав'янистими рослинами. Характерною ознакою яких є те, що вони дають їстівні плоди;
- плодорозсадники. Ділянки з садівним матеріалом плодових, ягідних культур і виноградників. У плодовому розсаднику розмножують та формують рослини, відбирають і підготовляють їх до пересадження в сад чи ягідник або на продаж.

Нормативна грошова оцінка багаторічних насаджень в Україні, гривень за гектар за 1995 – 2019 роки показана на рисунку 2.

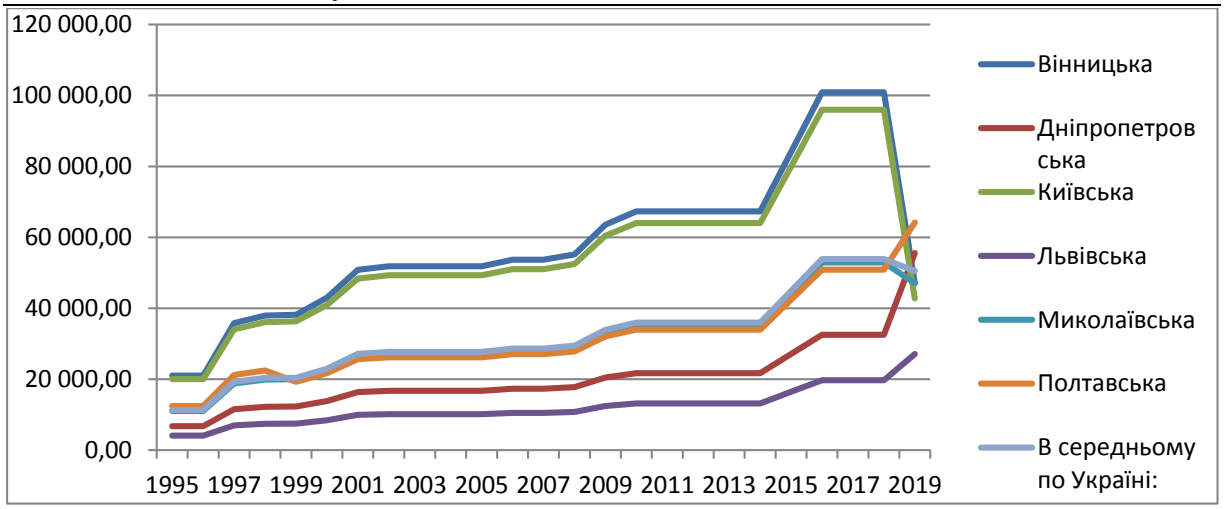

Рис.2. Нормативна грошова оцінка багаторічних насаджень в Україні, гривень за гектар за 1995 – 2019 роки (за даними Держгеокадастру)

Як видно з статистичних даних, в 2019р. нормативна грошова оцінка багаторічних насаджень різко зменшилась у Вінницькій та Київській областях, на відміну від інших областей, де вона продовжує поступово зростати. У Вінницькій області нормована грошова оцінка багаторічних насаджень є найбільшою, а у Львівській області – найменшою.

В таблиці 3 зазначено економетричні моделі, що показують динаміку грошової оцінки багаторічних насаджень.

Таблиця 3

Економетричні моделі динаміки нормативної грошової оцінки багаторічних насаджень

№ з/п	Область України	Модель	Коефіцієнт детермінації
1	Вінницька	$y = 19408x^{0,4413}$	$R^2 = 0,8318$
2	Дніпропетровська	$y = 5601,6x^{0,5112}$	$R^2 = 0,8439$
3	Київська	$y = 18529x^{0,4388}$	$R^2 = 0,8197$
4	Львівська	$y = 3462,8x^{0,4994}$	$R^2 = 0,8804$
5	Миколаївська	$y = 9638x^{0,476}$	$R^2 = 0,916$
6	Полтавська	$y = 10577x^{0,4361}$	$R^2 = 0,843$
7	В середньому по Україні	$y = 9828,9x^{0,4764}$	$R^2 = 0,9138$

Найкращою є апроксимація степеневими моделями. Визначимо їх таким, за якими можна визначати короткострокові прогнози. Коефіцієнти детермінації в усіх моделях більше за 83%, отже, моделі мовна вважати адекватними.

3. Сіножаті. Сіножатями називають земельні ділянки, покриті багаторічною трав'янистою рослинністю, які систематично використовують для сінокосіння. Залежно від природно-історичних властивостей сіножаті поділяються на заливні, суходільні і заболочені.

Заливними сінокосами є сінокоси з різнотравною рослинністю, розміщені в річкових долинах, заплавах рік і низинах, які систематично заливаються водами на тривалий час, що впливає на характер рослинності. Сюди не відносять лиманні сінокоси, розмішені в западинах засушливої степової зони.

До суходільних належать сінокоси, розміщені в сухих лощинах, балках, на рівнинних ділянках, вододілах або схилах, на незначних пониженнях місцевості серед ріллі і на лісових полянах в усіх зонах і гірських районах країни, що зволожуються головним чином атмосферними опадами, а також у долинах мілких рік і струмків, які періодично заливаються талими водами на нетривалий період. Переважно це сінокоси нормального, а іноді й недостатнього зволоження.

Аналіз динаміки нормативної грошової вартості природніх сіножатей проведемо згідно рисунку 3.

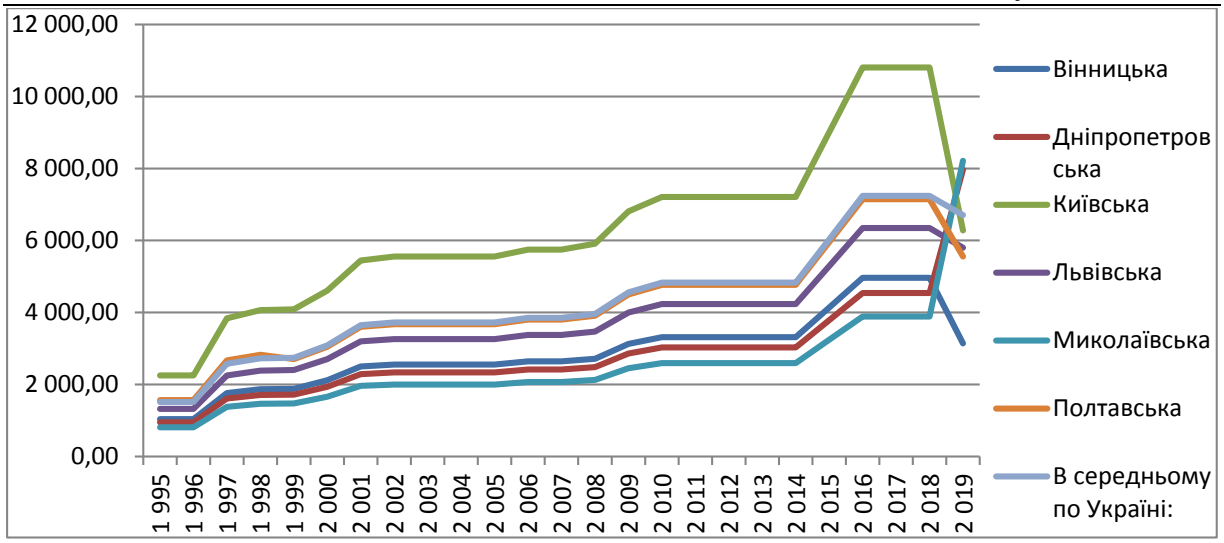

Рис.3. Нормативна грошова оцінка природних сіножатей в Україні, гривень за гектар за 1995 – 2019рр.

У 2019 р. у всіх розглянутих областях грошова оцінка сіножатей зменшується, а в Київські та Вінницькій областях – значно знизилась, а у Миколаївській та Дніпропетровській областях, навпаки, нормативна грошова оцінка сіножатей значно збільшилась.

Результати економетричного моделювання динаміки нормативної грошової оцінки сіножатей показані в таблиці 4.

Таблиця 4

Економетричні моделі динаміки нормативної грошової оцінки природніх сіножатей

№ з/п	Область України	Модель	Коефіцієнт детермінації
1	Вінницька	$y = 930{,}38x^{0{,}4577}$	$R^2 = 0{,}8937$
2	Дніпропетровська	$y = 780{,}68x^{0{,}5126}$	$R^2 = 0{,}8391$
3	Київська	$y = 2039{,}9x^{0{,}4531}$	$R^2 = 0{,}8804$
4	Львівська	$y = 1152{,}7x^{0{,}4775}$	$R^2 = 0{,}9157$
5	Миколаївська	$y = 658{,}12x^{0{,}5225}$	$R^2 = 0{,}8026$
6	Полтавська	$y = 1384{,}7x^{0{,}4504}$	$R^2 = 0{,}9028$
7	В середньому по Україні	$y = 1316{,}4x^{0{,}4774}$	$R^2 = 0{,}915$

За проведеними дослідженнями, знову ж найкращими є степеневі моделі, що мають коефіцієнт детермінації майже 90%.

Пасовищами називають землі, покриті багаторічною трав'янистою рослинністю, які систематично використовуються для випасання худоби, не придатні для сінокосів і які не є перелогами. Крім того, у складі пасовищ є площі підкормових і карантинних ділянок, а також ділянки скотопрогонів.

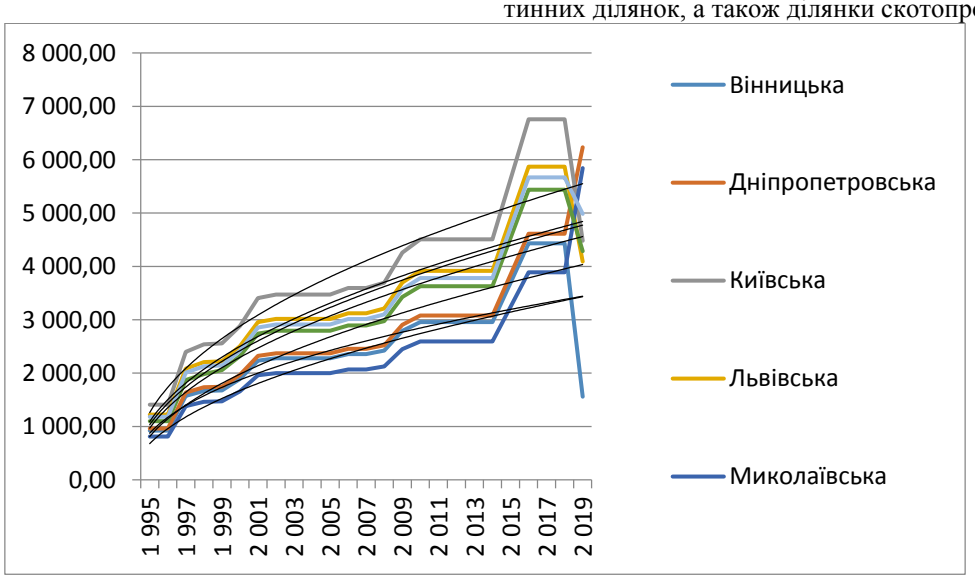

Рис.4. Динаміка нормативної грошової оцінки природніх пасовищ в Україні та її апроксимація, гривень за гектар за 1995 – 2019рр.

Таблиця 5

Економетричні моделі динаміки нормативної грошової оцінки природних пасовищ

№ з/п	Область України	Модель	Коефіцієнт детермінації
1	Вінницька	$y = 873{,}03x^{0{,}4261}$	$R^2 = 0{,}746$
2	Дніпропетровська	$y = 810{,}86x^{0{,}4985}$	$R^2 = 0{,}8828$
3	Київська	$y = 1261{,}6x^{0{,}4602}$	$R^2 = 0{,}8998$
4	Львівська	$y = 1091{,}3x^{0{,}4629}$	$R^2 = 0{,}9051$
5	Миколаївська	$y = 677{,}41x^{0{,}5042}$	$R^2 = 0{,}8666$
6	Полтавська	$y = 969{,}46x^{0{,}4809}$	$R^2 = 0{,}9191$
7	В середньому по Україні	$y = 1031{,}7x^{0{,}4758}$	$R^2 = 0{,}9163$

Аналіз апроксимації статистичних даних показує, що нормативну грошову оцінку землі достатньо апроксимувати степеневими нелінійними моделями. Апроксимація поліномами п'ятого ступеня також має високий коефіцієнт детермінації. Проте, з економічної точки зору поліноми п'ятого ступеня в прогнозуванні мають різке зменшення нормативної грошової оцінки земельних ресурсів, що відповідає різкому зменшенню статистичних даних в 207-2018 роках та не відповідає збільшенню нормативної оцінки в 2019 році. Таким чином для кожного виду земельних ресурсів сільськогосподарського призначення визначено економетричні моделі, за якими можна утворювати короткострокові прогнози. Ці прогнози зазначено в таблиці 6.

Таблиця 6

Прогноз нормативної грошової оцінки 1 гектара сільськогосподарських угідь

Область України	Рілля та перелоги		Багаторічні насадження		Природні сіножаті		Природні пасовища	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021
Вінницька	21777,60	22339,66	46408,57	47250,52	4133,26	4205,28	3499,04	3555,76
Дніпропе-тровська	21448,63	22002,98	29624,19	30201,27	4147,51	4228,53	4114,43	4192,57
Київська	21049,82	21593,09	77400,24	78692,69	8927,57	9081,54	5650,57	5749,56
Львівська	17545,95	17999,22	17622,40	17957,69	5462,18	5561,50	4931,00	5017,90
Миколаївська	17732,41	18199,21	45447,94	46271,77	3611,01	3682,92	3501,71	3568,98
Полтавська	22663,95	23248,34	43795,79	44522,57	6007,02	6110,01	4645,05	4730,12
В середньому по Україні	20470,74	21003,03	46408,57	47250,52	6235,85	6349,22	4861,80	4949,89

Побудовані прогнози показують, що нормована грошова оцінка землі сільськогосподарського призначені за всіма її видами з кожним роком незначно, але збільшується.

Висновки

У зв'язку з необхідністю відкриття ринку земель сільськогосподарського призначення є нагальна потреба у встановленні реальної вартості сільськогосподарських земель різних категорій, що обґрунтовує актуальність якості інформаційного забезпечення робіт з нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення, та обумовлює застосування для цього нових методів і моделей на ряду з існуючими.

Відповідно до статистичних даних виведено економетричні моделі, на основі яких зроблено прогнози нормативної грошової оцінки землі сільськогосподарського призначення. такі моделі визначено для північних, південних, західних, східних та центральних областей, Київській області та в цілому по Україні. Встановлено, що основний масив статистичних даних з достатньою точністю представляють нелінійні регресивні моделі, а саме степеневі економетричні моделі.

Отримані прогнози мають практичну цінність – їх можуть використовувати органи самоврядування для прогнозування надходження фінансових коштів від податку на землю, а також планувати альтернативні рішення щодо соціально-економічного розвитку територій.

Список літератури

1. Офіційний сайт аналітичної платформи Voxukraine. URL: https://24tv.ua/ru/za_skolko_v_ukraine_prodajut_zemlju_pod_moratoriem_i_gde_dorozhe_vsego__infografika_n1183492.

2. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/.

3. Постанова Кабінет Міністрів України № 783 від 12 травня 2000 р. «Про проведення індексації грошової оцінки земель». [Електронний ресурс]. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KP000783.html.

4. Офіційний сайт інформаційного агентства «Конкурент». URL: https://konkurent.in.ua/publication/44537/popri-moratoriy-za-skilki-prodaut-pai-na-volini-infografika/.

5. Кірічек Ю.О., Ландо Є.О., Андрєєва І.Г. Кадастрова класифікація земельних ділянок в Україні. Вісник придніпровської державної академії будівництва та архітектури. 2016. №4 (217). С. 19-25.

6. Інформація про нормативну грошову оцінку земель сільськогосподарського призначення, 01.01.2018. [Електронний ресурс]. URL: http://land.gov.ua/wp-content/uploads/2017/02/NGO_SG_01_01 _2018.xls.

7. Volontyr L., Zelinska O., Potapova N. Econometric modeling in formation of optimal price for implementation of agricultural products. Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2019. №5. С. 83-93.

8. Сухомлін Л. В. Концептуальні питання грошової оцінки сільськогосподарських угідь в умовах становлення ринку земель. [Електронний ресурс]. URL: http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/Chem_Biol/Vkhnau_ekon/2011_12/pdf/22.pdf.

9. Методика нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення. [Електронний ресурс]. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/8312016/print1445585528568958.

10. Agriculture, value added (% of GDP (n.d.)). URL: https://data.worldbank.org/indicator/NV.AGR.TOTL.ZS?-locations=UA.

11. Net Primary Productivity (1 month - Terra/MODIS (n.d.)). URL: https://neo.sci.gsfc.nasa.gov/view.php?datasetId=MOD17A2_M_PSN.

ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ВИРОБНИЦТВА ОРГАНІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ БДЖІЛЬНИЦТВА

Гуцаленко О.О.
кандидат економічних наук, доцент,
завідувач кафедри аудиту та державного контролю
Вінницький національний аграрний університет, м. Вінниця

ECOLOGICAL AND ECONOMIC ASPECTS OF ORGANIC BEEKEEPING PRODUCTION

Hutsalenko O.
Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Head of the Department of Audit and State Control
Vinnytsia National Agrarian University

Анотація

У статті розглядаються основні тренди екологізації життя, зокрема такі, що стосуються галузі бджільництва. Окреслені найперспективніші види діяльності та виділено ряд факторів, що можна використати субєктами діяльності для формування підприємницького потенціалу сільських територій. Відображено доцільність запровадження методів органічного бджільництва. Висвітлено вимоги до виробництва органічної продукції бджільництва згідно українського законодавства та відносно вимог ЄС. Описано процедуру сертифікації та охарактеризовано сертифікаційні органи, які діють на території України. Відображено тенденції та стан ринку органічної продукції бджільництва , визначено поняття «ціни» та «цінності» органічної продукції. Виділено ряд факторів, що впливають на функціонування галузі бджільництва, визначено ризики та запропоновано заходи по їх мінімізації. Для ефективного функціонування галузі запропоновано використовувати канали збуту та збутові стратегії виходячи з закордонного досвіду та з урахуванням української специфіки. Узагальнено проблеми галузі органічного бджільництва, визначено основні пріоритети та запропоновано шляхи реалізаціїпоставлених завдань.

Abstract

The article deals with the main trends of greening of life, in particular those related to the beekeeping industry. The most promising activities are outlined and a number of factors are identified that can be used by the entities to form the entrepreneurial potential of rural theories. The expediency of introducing organic beekeeping methods is reflected. Requirements for production of organic beekeeping according to the Ukrainian legislation and regarding the requirements of the EU are covered. The certification procedure is described and the certification bodies operating in the territory of Ukraine are characterized. The trends and the state of the organic beekeeping market are reflected, the concepts of "price" and "value" of organic produce are defined. A number of factors affecting the functioning of the beekeeping industry were identified, risks identified and measures taken to minimize them. For effective functioning of the industry it is suggested to use marketing channels and marketing strategies based on foreign experience and taking into account the Ukrainian specificity. The problems of organic beekeeping have been generalized, the main priorities have been identified and the ways of realization of the set tasks have been proposed.

Ключові слова: ринок, бджільництво, органічна продукція, ефективність, маржа, стратегія, маркетингове управління, ціна і цінність,сертифікація, ризики.

Keywords: market, beekeeping, organic produce, efficiency, margin, strategy, marketing management, price and value, certification, risks.

№39, 2020
Slovak international scientific journal

VOL.2

The journal has a certificate of registration at the International Centre in Paris – ISSN 5782-5319.
The frequency of publication – 12 times per year.
Reception of articles in the journal – on the daily basis.
The output of journal is monthly scheduled.
Languages: all articles are published in the language of writing by the author.
The format of the journal is A4, coated paper, matte laminated cover.
Articles published in the journal have the status of international publication.

The Editorial Board of the journal:
Editor in chief – Boleslav Motko, Comenius University in Bratislava, Faculty of Management
The secretary of the journal – Milica Kovacova, The Pan-European University, Faculty of Informatics

- Lucia Janicka – Slovak University of Technology in Bratislava
- Stanislav Čerňák – The Plant Production Research Center Piešťany
- Miroslav Výtisk – Slovak University of Agriculture Nitra
- Dušan Igaz – Slovak University of Agriculture
- Terézia Mészárosová – Matej Bel University
- Peter Masaryk – University of Rzeszów
- Filip Kocisov – Institute of Political Science
- Andrej Bujalski – Technical University of Košice
- Jaroslav Kovac – University of SS. Cyril and Methodius in Trnava
- Paweł Miklo – Technical University Bratislava
- Jozef Molnár – The Slovak University of Technology in Bratislava
- Tomajko Milaslavski – Slovak University of Agriculture
- Natália Jurková – Univerzita Komenského v Bratislave
- Jan Adamczyk – Institute of state and law AS CR
- Boris Belier – Univerzita Komenského v Bratislave
- Stefan Fišan – Comenius University
- Terézia Majercakova – Central European University

1000 copies
Slovak international scientific journal
Partizanska, 1248/2
Bratislava, Slovakia 811 03
email: info@sis-journal.com
site: http://sis-journal.com